1872. IV. évfolyam. 224. szám. Kedd, november 12.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve.
Egy évre 10 frt — kr. ½ évre 2 ft 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám 10 „
Előfizetési pénz s minden közlemény Főpiacz, Vecsey-ház földszint a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni baloldali párt közlönye.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési dij:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér“-en megjelenő közlemény öthasábos sorra 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugy szintén kéziratok semadatnak vissza.

Fővárosunk nyelve.

*** Szomoru dolgok történnek a nap alatt.

Magyarország legféltettebb kincsét, a nemzeti nyelvet komoly veszély fenyegeti.

Emlitettük nem rég, hogy még maga Szlávi, a magyar kormány egyik tagja is, oly forma szerződésre lépett a lajtháuntuli kormánynyal, hogy ő majd a német sógorok kedveért megtanitja Magyarország polgárait — németül, hogy amazoknak ne kelljen fárasztani magukat a magyar nyelv megtanulásával.

Udvarias előzékenység ez, — tagadhatlanul, de vajon megérdemlik-e azok az urak tőlünk ezt az áldozatot, mely nyelvünk veszélyével jár?

Tényleg bizony ott állunk, oda süllyedtünk önmagunk, ahova Bach és Schmerling előre kiszámitott terve szerint vinni akart bennünket.

Korcsosulunk irtózatosan.

A magyar fővárosról nem rég egy csinos képet közöltünk, mely hiven tárta fel az ottani állapotokat. Sokan megborzadtak attól, mert csakugyan átlátták, hogy igazunk van, midőn azt mondjuk, hogy Magyarország fővárosa — német.

A fővárosok ujjászervezése alkalmával volna rendén e bajon segiteni. — Azonban nincs hozzá mostanában remény, hogy valaha a magyar főváros visszaadassék önmagának.

Deák Ferencz ugyan, ki most a helyzet ura, nem igen biztat ezzel bennünket.

Közelebbről az jött szóba az országgyülési Deákkör értekezletén, hogy a főváros közgyülésén a tanácskozási nyelv magyar legyen-e, vagy lehet más nyelv is?

És mint a jobboldali lapok irják, a kérdés nem oldatott meg; annyit azonban tudatnak, hogy a magyar nyelv nem igen részesül valami nagy pártolásban, s még maga az „öreg ur“ sem kiván kimondani, hogy ott a tanácskozási nyelv magyar legyen.

Szomoru dolgok biz ezek.

Hiszen a közösügyes alku csak nem kivánhatja már azt is, hogy hagyjuk el nemzeti nyelvünket? Vagy micsoda mellékes érdek vezérli nyelvünk jogainak feladásában a tisztelt honatyákat?

Magyarország fővárosának joga van — kiválóan magyarnak lenni, sőt mi több, ez feladata is. Már most, a ki e feladatában gátolja, az ellene dolgozik, s nem érdemes, hogy lakja azt a földet.

A főváros az országé, ez követelheti, hogy fővárosa magyar legyen. Ki e czéllal ellenkezőleg akar müködni, vagy annak nem tud megfelelni, az üljön le hallgatag, s köszönje meg, ha a gazda eltüri nyugton.

Csodálkozunk Deák Ferenczen, ki a helyzet nem ismerésének soha sem adta még oly kétségtelen jelét, mint ez alkalommal, hogy ő törvény által akar tért engedni azoknak, kik édes anyai nyelvünk ellen már is megkezdték az irtóháborut.

Nyelvében él a nemzet! Ha ennek érdekei ellen törvényeket hozunk, akkor önmagunk mondjuk ki nemzetünk felett a halálos itéletet.

Csak egy az, ami vigasztaló, illetőleg csak biztató a jelen körülmények között, hogy t. i. Deák e véleményét nem osztja az összes jobboldali sajtó. Talán majd csak lesznek a képviselőházban is oly honatyák a jobboldalon, kik e tárgyban az ellenzék nézetét osztják, s nem adják fel oly könnyen a magyar nyelv jogait.

Hiszen a jó érzelmü magyar embertől még azt is megkivánhatnók, hogy kimondja, miszerint Magyarország közigazgatási ügyeiben részt nem vehet oly egyén, ki a magyar nyelvet lehető teljesen nem érti.

Más országban ez törvény nélkül is igy áll. És mi kész akarva törpitsük el magunkat?

Ne felejtsük a költő intő szavait:

„Minden ember legyen ember és magyar,
A kit e hon keblén ápol s betakar.“

— **A magyar-horvát** regnikolaris küldöttség horvát részének munkálatai mult szombaton adattak át a magyar bizottságnak. E munkálatokat ismertetni fogjuk.

— **A kormány titkolódzik** a banküggyben. Az alkudozást tudtunkon kivül vitte véghez, s most még azon 11 ivnyi megállapodást sem akarja nyilvánosságra hozni, mely már kezei közt van. No lám, hogy a mi kormányunk csakugyan „független“-nek érzi magát!

— **A király** ismét Gödöllőre ment. Ott van gr. Andrássy is.

— **Az országgyülési** Deákkör vasárnapi értekezletén Hoffmann Pál bejelenti ho. osítási tjavaslatát. A fővárosok rendezése ügyében az Ó-Budát illető pont is tárgyalás alá került; a házadó reformjáig ott a mostani házadót meghagyandónak vélik.

— **A képviselőház** osztályai tegnap kezdték meg a fővárosi tjvaslat tárgyalását.

— **Kolozsvárról** távirják vasárnapi kelettel: Lobogók hirdetik egyetemünk megnyitását. A templomokban isteni tisztelet. A Lyceumban 11 órakor egyetemi tisztviselők, s a Rector beigtatása nagy közönség előtt. Korbuly olvassa a tisztviselők megválasztását helybenhagyó miniszteri leiratot, Groisz dekán a Rectort üdvözölve beiktatja. Berde rector be szédében a tudomány hatalmát fejtegeti, hálát mond a királynak, kormányának. Groisz olvassa Pauler és Hatala rector üdvözlő táviratát. A redouteban 205 személyre diszebéd, toasztok mondattak a királyra, s a kormányra. Estve világitás, a szinházban diszelőadás, öröm mindenütt.

— **Az osztrák bank** dotatiójemelésének — hir szerint — folytatása következik.

A középtanodák ügye.

A középtanodai értekezlet utolsó ülése szombaton este csaknem 10 óráig tartott s mind tárgyainál, mind a fölmerült eszmecseréknél fogva igen nagy érdekkel birt.

Vita alá a miniszter által kitüzött kérdéseknek a két utolsója (9. és 10.) került, melyek elseje az érettségi vizsgákra, másika az állam felügyeletére vonatkozik a nem állami tanodákkal szemben.

A vitatkozásban tüzetesebb részt vettek Lutter, Molnár, Kleinmann, Mészáros, Heinrich, Vámosy és Szathmáry.

Az éretségi vizsgát mindannyian föl kivánják tartani, de állami ellenőrzés mellett s nem az eddigi gyermekes módon az emlékezetre, hanem a vizsgálandó általános tájékozottságára fektetve; két irásbeli föladattal, melyek egyike a történelem-litteraturai, másika a természettndományi körből merittessék. Ne melyek a vizsgát az illető tanoda falain belől, mások azon kivül független bizottságok által kivánják eszközölni.

Az utolsó pontra nézve az értekezlet többsége megnyugodott Molnár Aladár szövegezésében, ki az 1790. 26-ik törvényczikkre hivatkozva, melyben az állam az „ordo studiorum“ szabályozási jogát a felekezetekkel szemben is fenntartja, — a törvényhozás által megazabandónak véli: a tanfolyamok időtartamát, a tanerők létszámát és qualificatioját, a tanárok fizetésének s a tantárgyaknak és fölszerelési eszközöknek minimumát.

Fentartatni kivánja továbbá a kormány közegeinek iskolalátogatói jogát s folytonos érintkezését, de nem szabályrendeletek által. Köteleztetni kivánja a középtanodákat statistikai adatok pontos kiszolgáltatására. A törvény föltételeit teljesiteni nem képes tanodákat a kormány által segélyezné és a segély arányában biztositaná annak befolyását.

E pontozatokat csekély eltéréssel az értekezlet magáévá tette. Kleinmann tovább kivánt menni s a kormány hatáskörét a módszerre is ki akarta terjeszteni, de ez nem talált viszhangra.

Szathmáry az állampénztár szegénységére utasita ott, hol az intézetek jellegüket fen akarják tartani, de rögtön pénzt nem tudnak teremteni, a kormány által közvetitendő, az illetők által törlesztendő kölcsönt vagy egy népnevelési bank fönállitását teszi inditványba.

Még a magánjellegü intézetekről volt szó, melyeknél az értekezlet csak tanképes erők alkalmazását véli megengedhetőnek. Ezek után kormányengedélyért kell folyamodniok s kormányfelügyelet alatt állniok.

A miniszter megköszönve a tagok buzgóságát és szakavatott közreműködését, az értekezletet ezután berekeszti.

A kolera Magyarországon.

A kolera állásáról folyó év november 10-én beérkezett napitudósitások szerint Budán: november 9-én 10 ujabb koleraeset merült fel; ebből esik a várra 1, Krisztinavárosra —, Tabánra 5, vizivárosra 3, országutra 3, közkórházra 3, irgalm. kórház 4. Ehez hozzászámitván az ápolás alatt maradt 145 öt, az összes beteglétszám 164, ezek közül meggyógyult 5, meghalt 13; október 18. óta összesen megbetegült 446, kikből meggyógyult 154, meghalt 146, gyógykezelés alatt maradt 146. A katonák között 9-től 10-ig megbetegült 2. Ehez számitván a gyógykezelés alatt maradt 31-et az összes betegek száma 33, ezekből meggyógyult —, továbbá ápolás alatt maradt 33. Pesten 9-től 10-ig megbetegült 18, ebből esik a Terézvárosra 6, a Józsefvárosra egy, a Ferencz városra 1, a közkórházakra 3. Ehez számitván az ápolás alatt maradt 28-at az összes beteg létszám 46, ebből meggyógyult 2, meghalt 6, a járvány kezdete óta összesen megbetegült 94, ebből meggyógyult 15, meghalt 41, továbbá gyógykezelés alatt pedig maradt 28. Kassán: A kolerabetegek száma egygyel szaporodott; eddig összesen 17 egyén betegült meg, kik közül 8 meghalt. Maramarosmegyében Szedlencze községében nov. 5-én és 6-án két koleraeset merült fel; a betegek ápolás alatt vannak. Temesmegyében, Uj-Aradon november 8. egy koleraeset merült fel, mely halállal végződött.

* * *

Püspök-Ladanyból azon hirt veszszük, hogy ott egy köztisztelteben állott Nádházy nevü uri egyén kolerában meghalt Az illető Budán volt közelebb, s onnan haza jövén, elhunyt.

Népgyülés Pesten.

Az ország fővárosának polgárai pártszi nezet nélkül gyülést tartottak mult vasárnap a főváros rendezése ügyében.

Elnökölt Szentkirályi Mór.

A szót először Busbach Péter ragadta meg, a ki 4 inditványt terjesztett elő.

Inditványozá a virilitás eltörlését a fővárosban.

Inditványozá, hogy a tisztviselők elnök kivételével a közgyülésen döntő szavazattal ne birjanak, mivel ez nekik többséget szerezhetne.

Inditványozá, hogy az állam vegye át a rendőrséget.

Végül inditványozá, hogy a polgármestert a nép szabadon válaszsza.

Ezek kivitele iránt kéri a népgyülést, hogy a képviselőházhoz kérvényt nyujtson be.

Vidacs az előbbi inditványok közül csak a rendőrségre vonatkozót nem helyesli. Ezt ő a főváros hatáskörében kivánja meghagyni.

Horn Ede osztja Vidats nézeteit, inditványozza, hogy a népgyülés csak azt sürgesse, hogy a rendőrség reformáltassék.

Simon Florent azt kivánja, hogy a főváros magyar legyen.

Busbach még élt a végszóval, s elfogadá ő is Vidats és Horn módositásait.

Örvendünk, hogy a pártszempontok nem gátolták a vélemények ily szép összeférését.

Sa gyülés egyező akarattal kérvényez a képviselőházhoz.

Szinházi szemle.

Vasárnap november 10-én adatott **„Rocambole, a párisi csavargó,“** francsia szinmü, német szabad átdolgozás után magyarra forditva.

A darab meséje röviden következő. Chamery gróf, megbánva kétes származásu unokája iránt eddig tanusitott szükkeblüségét, minden vagyonát pénzsé tessi, hogy azt végrendeletileg unokájának hagyományozza, kit eddig egy dajka nevelt. Páris környékén egy mezei lakban vonja meg magát a gróf ötmillió értékü vagyonával, miről végrendeletet akarván tenni, jegyzőt hivat magához, de a jegyző helyett a „vörösfilkósok“ czimü rablóbanda főnöke jelen meg álöltözetben, hogy kitudja, hol tartja a gróf nagymennyiségü kincsét. Ez sikerül. A rablófőnök, midőn a kincset hatalmába akarja keriteni, a végrendeletet rejtő vas szekrénynél találja Rocambole-t a párisi csavargót, kit ő megtámad, legyőz, de megkegyelmez neki, s azon gondolat támad fel benne, hogy azt, felhasználva tanulékonyságát, kinevesve, mint örököst a grófi kincshez juttatja s vele osztozni fog, s eddig folytatott veszélyes üzletével felhagy. A véletlenség, midőn már Rocambole kész világi, összehozza őket, a szépsége által nagy gazdagsághoz jutott Baccarat asszony termeiben, a valódi örökössel Armanddal, kit — felhasználva Baccarat-tal való viszonyát, — egy szigetre csalnak, hogy hogy ott kivégezzék s a szükséges bizonyitékokat maguknak megszerezzék. Rocambole nemcsak Armandot, hanem mesterét is megsebezve viz alá meriti, ő maga a rablott bizonyitékokkal a szigetre menekül s ott Baccarat-t, ki mindent látott, s ki egy bokor megé rejtette magát, meg akarja ölni, de nem találja meg. Rocambole, a Chamery név s az ötmillió örököse lesz, s mint ilyen, Salandrera herczeg leányát, bár ez iszonyodik tőle, nőül jegyzi. Azonban a vörös filkós főnök s Armand nem haltak meg; midőn Rocambole a helyzet magaslatán érzi magát, megjelen a mester, mint doktor Gordon, felvilágositja a történtekről, megbocsát neki, s ismét megegyeznek. De Rocambole-t ujabb veszély fenyegeti, anyja, ki mint szegény varrónő tartotta fen magát, a herczegnőnél megjelen s ott fiát felismeri, de Rocambole-nak sikerül őt elhallgattatni az álorvos segélyével.

Baccarat, ki Armand gyilkosa felfedezésében sem fáradságot sem költséget nem kimél, Sarandrera herczeg leányának segitségét kéri, kinél találkozván. Rocambole-val, gyanuja felébred s őt egy látogatásra hivja magához, hol Rocambole megvallva kiségét, Baccarat magakarja gyilkolni, mi nem sikerül. — A mester, az álorvos nem felejti a tanitvány hálátlanságát, s elcsalja Rocambole-t egy félre eső vasajtókkal elzárt helyre, a hamis pénzverők barlangjába, azon ürügy alatt, hogy Baccarat az életben maradt Armanddal találkozni akarván, ott meg fog jelenni. Azonban nem Baccarat megy el, hanem Rocambole anyja, s a mester rájok zárja az ajtót. Rocambole már elveszve képzeli magát, egy veres filkóra felirja, hogy Gordon orvos és a rettegett veres filkós rabló főnök egy és ugyanaz, midőn egy vas rudat találva, sikerül a falat megbontania, mely leomlás közben maga alá temeti s véget vet bünös életének, azonban anyja meg szabadul. Ez alatt Gordon orvos magát biztosságban érezve, fölkeresi Armandot s jogos örökségéhez juttatja. De a romok alá temetett Rocambólnál megtalálják a veres filkót, s igy a legnagyobb bünös gonosz tette is napfényre jövén, elveszi érdemlett jutalmát.

Némi rövidítésekkel s kihagyásokkal nem fog hálátlan vasárnapi darab lenni.

Zöldi (Andrea, vörös filkós) mügonddal játszott, Barátosi (Rocambole) tehetségének szépreményekre jogositó jelét adta. Lukácsiné (Baccarat) vonzó alak volt. Temesvári és Szakál Róza ez este is kitünők voltak.

Közönség közép számmal.

Tegnap adatott **„Nők az alkotmányban“** vigjáték 3 f. Tóth Kálmántól.

A darab meséje már ismeretes. Zöldi (Bánfalvi) előadása kerekded, csinos képet nyujtott, — nem igy beszélhetünk Temesváriról (Bercsei) ki szokott páthosszát e helyett is sokszor s helytelenül használta. Szakál Rózsa (Ilka) igen szépen összesitette a naivságot azzal a betanitott mesterkéltséggel, melyre kényszeritve volt. Folténvi és Együd (Borbócs és B. Szlankaményi) megfeleitek, s ügyesen mozogtak szerepeikben. — Átalán az egész előadás sikerültnek mondható. Közönség csekély számmal.

UJDONSÁGOK.

* **A debreczeni gazdasági egylet** azon néhány tagjait, kik hátránytartozásukat, előrebocsátott ügyvédi felhivásra sem fizették meg, e nyilvános helyen még egyszer és utójára egész tisztelettel kérem fel: aláirásilag kötelezett dijaikat alulirott naptól számitva öt nap alatt okvetlen megfizetni annálinkább sziveskedjenek; mivel ellenkező esetben, ellenök, dijaik behajtása iránt, a költséges törvényszési eljárás fog alkalmaztatni. Kelt Debreczenben, 1872-ik év nov. 12-én. Koszorus Lajos az egylet ügyvéde.

* **Hymen.** Őszinte örömmel közöljük a hirt, hogy szintársulatunk egyik első rendü énekese Török Miklós közelebb váltott jegyet a sok oldalu képzettséggel felruházott Szakál Róza szinmüvésznővel. Kivánjuk, hogy tartós boldogság kövesse frigyöket, s a családi élet szinpadán is nyerjenek megelégedést!

* **A ki a mostani** rendkivüli időjárás kézzel fogható bizonyitványát látni akarja, nézze meg a Szepessy ur kirakatában a városház alatt azon két második termésü almát, mely az egyleti kertben a Franklin arany magonczán (Franklin's Gold-Peppin) nem csak kifejlett a másodszori kései virágzás után, hanem teljes érettségre is jutott. Még maradt a fán 5 darab alma, de ezek fejletlenebbek.

* **Városunk** köztiszteletben álló polgárának Rickl Józsefnek kedves leányát Gizellát közelebb jegyzé el Lázár Ferencz. Áldás frigyökre!

* **Vadaszoknak.** A Hortobágyon — mint halljuk — oly temérdek vad tanyázik, hogy a legelőt is pusztitja. Egy vadászati kirándulás alkalmasint kifizetné magát.

* **Érdekes kaland.** Emlitettük a minap, hogy a Hadházfelé vezető uton egy tótot megvertek. A dolog igy történt. Az az illető egyén Derecskén lakik, ott egy urias öltözetü fiatal ember be ment ennek házába, ládáját feltörte s száz ftot zsebre tett, azzal elillant, vevén utját Debreczen felé. A tót bemenvén udvaráról a szobába, észrevette a dolgot, s ment az ember után. Elkisérte „tisztességes távolban“ egész Debreczenig, itt is fel s alá járkáltak, a biztosokkal, hajdukkal is találkoztak, de a tót senkinek sem szólt. Az uri tolvaj aztán Hadház felé vette utját, a tót ide is követte. Hanem az erdőben visszafordult az „ur,“ s a tótott véresre verte; a káros ekkor sem tágitott, kisérte vissza a tolvajt Debreczenbe, itt is odáig járt utána szótalanul, mignem az illető be ment egy házhoz. A tót ekkor adott csak hirt a csendbiztosnak, de aztán még a házat sem tudta megmutatni. Igy az együgyü emberen rajtaszáradt, a mit kapott, s még a száz forintja is oda van.

* **Nem akar szünni** a facsempészet. A mezei rendőrség majdnem minden nap fedez fel e bünben lélegző embereket, közelebbről még a városon is akadtak ily csempészett fákra.

* **Ujabb kártyabarlangot** fedeztek fel a csapóutczán, még pedig ott oly egyének is hazárdiroztak, kiktől épen nem lehetett volna várni. Most az egyszer kedvezünk nevének, s még inkább — állásának.

* **A mai heti vásár** ismét nagy élénkség által tünt ki; a vidékről is sokan jöttek; a közlekedési utak mostanában javultak.

* **Kutya, mint gyilkos.** Szomoru eseményt kell jeleznünk. Mencze Vilmos helybeli

TÁRCZA.

EGY NEMESEMBER LEÁNYA

Regény három kötetben.

Irta **Schwartz Mária Zsófia.**

Második rész.

(Folytatás.)

Magda e szót, ifju, hangsulyozta, a nélkül hogy maga is tudta volna miért.

— Szabadulni akar ön tőlem. Jelenlétem kinos önnek, kiálta René hevesen.

— Nekem egyátalában nem kinos, mert már megmondtam, hogy René szavai által nem hagyom magam megsérteni; hanem Eksjőbeni tartózkodása, önmagára hátrányos.

— Micsoda tekintetben?

René keble nyugtalanul emelkedett.

— Sok tekintetben. Először is lelki tehetségének nincs megfelelő hatáskör, másodszor szive a bizalmatlanság által, mely itt mindig táplálékra talál, elromlik. Velem való társalgása önre káros. Folytonosan azzal foglalkozik, hogy bennem a roszat találja fel, és igy rá szokik, hogy gondolatai rosz feltevések által legyenek igénybe véve.

Ha megakarjuk őrizni szivünket a rosztól, akkor az arróli feltevéseket el kell távolitani lelkünkből. Mennél magasabbra akarjuk lelki énünket emelni, annál magasabbnak kell lenni gondolatainknak röptének. Nem törekedhetünk a jó, nemes, és fenkölt után, ha szünet nélkül a közönségesre, roszra és alacsonyra gondolunk.

René karját keresztbe tette, és mozdulatlanul ült ott.

Midőn Magda elhallgatott, elnyomott hangon mondá:

— Beszélj, beszélj igy hosszasan. Olyan mintha szavai a bensőmbeni vihar szárnyait megkötöznék, s a bizalmatlanság hatalmát elüznék.

Magda szeliden mosolygott, s egész barátságosan mondá:

— Szükséges hogy beszéljek Renének arról, a mi az élet legfőbb nyereménye? Nem, Renének sokkal világosabb elméje van, minthogy maga be ne látná. A bizalmatlanság és keserüség nem csak saját és mások nyugalmának, hanem saját erkölcsi magasabb méltóságunknak is ellensége. Azok által nem csak azok tárgyait, de ön magunkat is a sárban hurczoljuk meg, s minden ösztönök közül a legroszabbaknak leszünk rabszolgái. Ki az ezek általi uralmat szivén és elméjén megengedi, soha sem lehet emelkedett jellem.

— Tehát ön elitéli az érzelmet?

— Én mit sem itélek el, de kevésre becsülöm azt, ki egy szenvedély rabszolgája. Sorsunknak és életünknek egyedüli ura az isten; életünk fölébe helyezte elméket, s azon kötelességet, hogy törekedjünk erkölcsi nemesbülés fölé.

— Csak az méltó, a legmagasabb előtt térdelni és az ember nevet viselni, a ki önző vágyai fölé helyezi kötelességei iránti tiszteletet. —

— Az ész mindég őr volt érzelmei fölött? René vizsgálódva tekintett Magdára.

— Nem mindig, de épen ez volt szerencsétlenségem.

— Tehát, voltak emberi gyöngeségei?

Magda tekintetét felé fordité.

René megragadta kezét és élénken mondá:

— Életemet adnám érte, ha tudnám kegyed mi. Tudom hogy azon napig, melyen előttem ön tisztán áll, én önt mint az árnyék üldözni, kinozni, minden tette után kémlelni, s mindent feltalálni igyekszem, a mi szivét megsebesiteni, vagy kinozni tudja. Sorsom, életem függ azon, hogy tudjam micsoda ön!

Ah! Miért teremté a végzet önt oly széppé, külsőjét oly gazdagon megajándékozva, ha e külső, egy vészteljes bensőt takar?

— Én önt megvetném, és mégis...? ő Magda kezét szeméhez szoritotta, s hevességgel tette hozzá, és még is szeretem önt a bálvá nyozásig.

E pillanatban mikor e szókat kimondta eltünt.

Magda ott ült, mintha ez ujabb csapástól elkábult volna.

A fiatal asszony helyzete minden volt, csak nem irigylésre méltó. Egy férjjel összekötve, — kit soha meg nem csalni elhatározta, s a ki irányában mind a mellett nem tudott igaz lenni — minden segély forrást felhasznált, a melyet a véletlen, vagy elméje nyujtott, hogy határt szabjon a zsarnokságnak, melynek különben uralomvágyó jelleme, durva gondolkozásmódja, és bizalmatlan kedélyeinek következménye lett volna.

Magdának egész lelki erejére és szivósságára szüksége volt, hogy tovább mehessen azon az uton, melyet oly nagy munkával készitett, azért, miszerint, minden visszaélést megszüntessen, mely férjének szigor általa állott elő.

Neki ő reá és érdekeire nézve nélkülözhetlennek kellett lennie, hogy az által reá befolyást gyakorolhasson.

Sejtette, hogy azon befolyás, melyet férjére gyakorol, egy napon borzasztó fájdalomba kerülend, s ezért értette azt, miszerint férjére oly módon figyeljen, hogy mindent ugy rendezhessen be, hogy ő őt kipótolhatlannak tartsa.

Neki türelemmel kellett viselni a naponkénti csipkedéseket, ugy kellett tennie, mintha nem őt találták volna, s érdekkel szentelni magát oly foglalatosságokra, melyek reá nézve kinosak voltak; s mind ez azért hogy megtarthassa azon csekély hatalmat, melylyel most birt, s mely azon állapotban volt, hogy rávethette a helyesen tevésre.

(Folyt. következik.)

lakos tegnap vadászatra akart indulni, fegyverét feltette a szekérre, melyre már ő maga is felült, azonban kutyája elmaradt, s ezt magához hivta; a fegyver sárkánya bizonyára fel lehetett huzva, mert midőn a kutya a szekérre ugrott, a fegyver elsült, és Mencze Vilmos azonnal halva rogyott össze.

* **A vidéken** talán azt gondolják, hogy városunkban a rendőrség figyelme nem terjed ki mindenre; igy történt aztán, hogy Létáról ma is beteg lovat hoztak be eladás végett, itt azonban észrevétetvén, a beteg ló leszuratott.

* **A piaczon** egy kisebb kereskedésben, hol a főczikket a sertéshusból készült anyagok képezik, ma nagyobb mennyiségü hust foglaltak le, mivel az meg volt romolva, s a közönségnek mégis árulták.

* **Az iparosoknak** sok bajuk van mostanában a legényekkel és inasokkal, a menynyiben ezek egyremásra szöknek; a mesterek pedig azon hibát szokták elkövetni, hogy az ily esetet csak később jelentik, mikor az illető már távol van s bajosabb kézrekerítése. Általában azt lehet tapasztalni, hogy az iparosok az uj ipartörvényt nem igen szokták figyelembe venni, a miből pedig csak az illetőknek lehet káruk.

* **Balázs Kálmán** jól rendezett zenetársulatával Aradon utazván keresztül: ott időzött nehány napig, s egy pár zeneestélyt rendezett. A közönség szép számmal látogatta az előadás helyiségét, s az anyagi jutalmon kivül tapsokban is részesitette derék zenészeinket. Különösen nagy figyelmet gerjesztett, az ujvárosi nóta piánója, melynél az étkezők csörtetése, a beszélők zaja önkénytelenül lecsilapult, s a legnagyobb csendnek adott helyet.

* **La traviata**. Grosz Fáni már két izben volt kiutasitva a városból, s ismét visszajött, hogy itt folytassa leggyalázatosabb mesterségét. A rendőrségnek volt rá gondja, hogy a közegészségre nézve ártalmatlanná tessék.

* **„Rosz időket élünk, nehéz idők járnak"**. Ugylátszik, hogy koszorus költőnk e mondata rajtunk beteljesült, a mennyiben nem csak közbiztonsági tekintetben vagyunk megtámadva, hanem a vadak által anyagi tekintetben is. A farkasok a Halápon garázdálkodnak, nincs oly nap, melyen egyik vagy másik kaszáló birtokost kár ne érjen az által, hogy a tulságosan elszeporodott farkasok vagy egy süldőt, vagy egy borjut, vagy egy juhot, vagy egy csikót, vagy egy kövér sertést elne vigyenek s össze ne marczangoljanak s épen magának a tulajdonosnak szeme láttára, sőt e szemtelen vadak bátorsága annyira megy, hogy a gulyabeli nagy marhát is megtámadják, s azok közül már nemcsak egyet pocsékoltak össze. Hajtó-vadászat hol késel az éji homályban?!!

* **Elveszett**. Tegnap a „Fehérló"-val átellenben egy nagy férfikendő (plaid) elveszvén: a becsületes megtaláló kéretik azt Jeney István alkapitányhoz a városházánál levő hivatalos helyiségébe felvinni.

* **Elfogott rabló**. Az erdőben garázdálkodott három rabló közül egyik betyárt Farkas Berti szabolcsi csendbistos elfogta, s azt a helybeli törvényszéknek át is szolgáltatta.

ORSZÁGGYŰLÉS.

A képviselőház ülése nov. 11-én.

Elnök Bittó.

Több kérvény beadása után **Madarász** inditványt ad be a kir. kisebbb haszonvételek iránt. —

Trifunácz interpellál a szerb vallásügyekben kiküldött kir. biztos iránt.

Lázár Á. az ország czimere iránt interpellál.

Csernátoni: Tavaly a királyi táblához kineveztetett biróvá Batagliarini N. ur. Midőn ez ur esküt teendő, megjelent a kir. tábla elnökénél, s ez előtte az esküt magyar nyelven akarta volt felolvasni kijelentettre, hogy ő egy szót sem tud magyarul, — s az esküt **német**ül fogja letenni. — A királyi tábla elnöke azonban tiltakozott ez ellen, s a biró urnak magyar nyelven kellett, az általa egy szavában sem értett, esküt letennie. Megkezdvén ez ur hivatalos működését, a neki vizsgálatra kiadott ügyiratok felől német nyelven referált a tanácsülésben, A kir. tábla hazafias elnöke rögtön tiltakozott ez ellen, azonban csakhamar leérkezett az igazságügyminiszternek egy rendelete, mely meghagyta, hogy ez ur németül is referálhasson, s a kir. tábla hazafias tagjainak kellett türniök, hogy előttök törvényt és hazafiasságot lábbal tapodjon a kormánytól dédelgetett egy egyén. Kérdi tehát az igazságügyért, van-e tudomása erről, szándékozik-e tenni ellene, hogy a jogos méltatlankodás elégtételt, a törvényszegés megtorlást nyerjen. — (Zajos hosszas helyeslés balról.)

Elnök: közöltetik az igazságügyérrel. (Német A. közölje elnök önmagával. Derültség, ugy van, Bittó vállat von.

Még csak a hadügyi biz. tagjai hirdettettek ki: Bánó, Bujánovics, Eber Eötvös Károly, Gáspár András, Halasi Gy., Ivánka I., Lónyai János, Podmaniczki, Ürményi, Várady G., Zsivkovics, Wächter, Szeniczei, Pulszky Ágoston.

Ülés vége 11 óra 10 p.

Fővárosi értesitő.

** **Tóvölgyi Titusz** pénzbirságának lefizetésére már gyülnek az adakozások. Reméljük, hogy az 500 ft pár hét alatt együtt lesz. —

** **György Aladár** e hó 6-án tartá esküvőjét a müvelt lelkü Illésy Györgynéval, Ember Karolinával. Mi csak áldást kivánhatunk a frigyre!

** **A nőképzőegylet** jövő évi jan. 12-én nagy tombolát rendez az egylet javára. Ekkor lesz a sétahangverseny is.

** **Ujlapok**. Csávolszki Lajos uj évtől Mocsári Lajossal uj politikai napi lapot, — Kazár Emil társadalmi napi lapot fognak megindítani.

** **Meddig él a nemzet?** czimmel Kubinyi Lajos uj évi olvasmányt ad ki; a mü deczember elején jelen meg, előfizetési ára 1 forint.

Belföldihirek.

*** Pozsonyban egy sirrablót fogtak el.

*** Árvavárát gr. Zichy Edmund ősi épségében fentartja, s azt lovagkori muzeummá alakitja.

*** Az egri szárnyvasut e hó 3-kán adatott át a köztorgalomnak.

Délutáni posta.

— **Sepsi-Sz.-György** nov. 11. A kézdi-orbai ellenzék népes gyülésében országgyülési képviselőjéül dr. Cseh Károlyt jelölte ki. — Ugyanezen alkalommal Bakcsi Ferencz és Pap Lajos képviselőknek bizalmat és az interpellátiókért köszönetet szavazott.

— A 40 millió kölcsön tárgyában a szerződés a magyar pénzügyminiszter s az emlitett bankok képviselői által tegnap 1½ órakor reggel aláiratott.

A „Debreczen" eredeti MAGANTAVIRATAI.

— Berlin, nov. 12. Az országgyülési idény a hadügyminiszter által megnyittatott.

— Bregence, nov. 12. Állitólag Chambord gróf jelenlétében a legitimisták közül sok előkelő párt-tag gyülekezett össze.

— London, nov. 12. A Cityben kiütött roppant tűz folytán számtalan malom egészen megsemmisült; a kár harmadfélmillió frankra megy.

— Drezda, nov. 12. Az udvari szinházban rendesen diszelőadás alkalmával az ünnepelt királyi pár s a német császári pár a nagyszámu közönség által lelkesen megéljeneztettek.

KÖZGAZDASÁG.

Gyors vetőgép.

Tisza-Füreden, 1872. nov.

Az 1870. év őszén egy találmány járta be a hazai lapok nagyrészét; nevezetesen, hogy alólirott oly vetőgépet talált fel, mely a szántással egyidőben, egy erővel együtt végzi a vetést, magtakarást és hengerezést, anélkül, hogy az iga- vagy ember-erőt ssaporitani kellene; sőt jó munkáju földben egy ember és 2 jó tanult ökör elég hozzá.

Örömmel üdvözlék e hirt gazdáink közül sokan; miről több kezemben levő levél tesz bizonyságot. — Hogy többet ne emlitsek, Beregmegyéből, Dédából, Bloksai István birtokos ur azt kérdezi, hogy: igaz-é ez, vagy ez a hir is a jámbor óhajtások közé tartozik, s elalszik mint sok más? — Vidékünkön is tapasztalván a nagy érdekeltséget, melyet e hir költött: van szerencsém a t. gazda közönséget a dolog mibénlétéről a következőkben értesiteni.

Hogy valamely találmány a gyakorlatban czélszerüen használhatóvá váljék, ehez idő, — gyakori kisérlet — és javitás szükséges. Azon idő óta tehát én ezt akartam lehető tökéletességre vinni, s most nyugodt lélekkel léphetek a t. gazda közönség elé: mert oly fényes eredményt mutathatok fel tényleg a valóságban, a melyet tagadni nem lehet. A találmány tehát nem aludt el, de időre volt szükség, hogy a hernyó pillangóvá változzék át. Sokat kellett vele vesződnöm, sokat költekeznem, még többet fáradnom, de a munka méltó volt reá. — Eredménye az, hogy a gép tökéletesen használható minden apró magvetéshez, a kukoriczától kezdve egész a lóhermagig. — A gép a szántás mellett vet; s vethetünk vele a barázdába, vagy annak oldalára, vagy tisztán a magházba a szántásra, szórva vagy szemenként, mint p. o. a kukoriczát, a magot betakarja, elhengerezi. Ezen alkalmazással elbirja ugyan két ökör, de csak forgatott, jó munkáju földben, huzamosabban azonban két ökörnek igy is nagyon fárasztó, hanem 4 ökörnek egy szántásban is könyen megy. Ha a hengert is akarjuk használni, ugy vagy elsővagy legalább is másod-osztályu eke kell hozzá; rövidebb ekével a henger meg nem fér. — Ha a hengert használni nem akarjuk, a gép a szántás mellett vet, a magot ez esetben is betakarja, s elég hozzá 2 ökör és egy ember, vagy 3 ló és két ember, a mennyiben az egyik ember a lovat hajtja, s ugarolt, s tán forgatott földben a legszebb munkát hagyja maga után, sőt ha csak valamennyire is jómunkáju a föld, boronálni sem kell utánna. — Ha hengert nem akarunk vele használni, akárminő eke jó hozzá. — Bárminő munkáju volna is a föld, a gép a szántás mellett a vetést tökéletesen végzi, mert a minősége a gép vetési működésére befolyással alig van. — A gép vetés működése önként megszünik azonnal, mihelyt az eke a földből kifordittatott, s bátran el lehet csapni az ekét; megindul pedig a magfolyás rögtön, a mint az eke a földbe akasztatik. Tetszés szerint szabályozható, hogy sürübben vagy ritkábban vessen. Kezelése egyszerü s egy gyermekre is rá lehet bizni, csak az ekét tartani képes legyen.

Aki e gép munkájának eredményét látja, — mert a tavaszon és ez őszön is több hold föld vettetett be vele, részint homokos, részint nehéz fekete agyagos talajban, itt a füredi határban, a város alatt is — kénytelen beismerni, hogy annál egyenlőbb, szebb vetést kivánni sem lehet; csakis a dr sorvető hagy maga után rendesebb vetést, az is csak annyiban, amennyiben sorra vet. Ezen eredményt — melyet a vidékünkön lakók, ha fáradságukat nem sajnálják, bármikor megnézhetnék, — be kellett várnom, hogy ezen tudósitást jó lelkiismerettel közzé tehessem.

(Vége köv.)

Debreczen nov. 11. Piaczunkon a heti elővásár mai napján meglehetős mennyiségben volt minden terményféle, az árak nem voltak nagyon tulfeszitettek, azért a behozatalt szép eredmény követte, s csak olyanoknak nem volt vevőjük, kik vagy magas árt követeltek, vagy áraczikkök nem felelt meg a kivánatnak és használhatóságnak: Tisata buza 11 frt 50—12 frt 20 kr. Könnyebb 10.60—11.40. Kétsz. 8.20—10.20. Rozs 7—7.60. Árpa 3.80—4.20. Zab 2.80—3 frt. Köles 5.80—6 frt. Tengeri uj 4.80—5.20. Zsák kolompér 1.20—40. Ha az idő kedvező lesz, holnapi még nagyobb eredmény várható.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
OLÁH KÁROLY.
Főmunkatárs:
SZATMÁRI KÁROLY.

Nyilttér.

Haszonbéri hirdetés.

H.-Szoboszlón a városhoz igen közel, 240 holdból álló tagbirtok haszonbérbe azonnal kivehető. — Bővebb értesitést adhat lapunk kiadóhivatalában

Tóth Endre.

588 1—2

Ajánlkozás.

Egy okleveles állatorvos és kovácsmester ajánlja magát valamely jól **berendezett uradalomba** szakmájának megfelelő foglalkozásra.

Értekezhetni az illetővel Debreczenben, szentannautczán 2312 sz. alatt. Vidékről ugyan ide Sz. J. bettik alatt intézendők a megkeresvények.

585. 2—

HIRDETÉSEK.

Szathmáry testvérek

divat s nőiruhakészitési termében

Szèchenyi-utczán Debreczenben.

Posztó és bársony **női bundák, muffok**, mint eddig, ugy ez idényre is Pest legjobb hirben álló szücsmesterétől, ugyszintén a legdivatosabb selyem és gyapju **ruhakelmék**, kész **ruhák** és **felöltők**, téli nagy **kendők**, beszövött **shawlok**, kész **női kalapok** és **fejdiszek**, teljes választékban már megérkezvén, igen jutányos árban ajánljuk azokat a n. é. közönség becses figyelmébe.

74.

Gazdag férfi-ruha-raktar

Debreczenben, főpiacz Sinay-féle ház Tornay mellett.

Van szerencsénk a nagyérd. közönségnek jelenteni, hogy Debreczenben már évek óta virágzásnak s jó hirnek örvendő

Férfi és gyermek-ruha-raktárunkat

a tavaszi idényre oly gazdagon láttuk el, hogy az ugy az árak jutányosságra, mint a divatos szabás és kitünő minőség tekintetében, bátran felveszi a versenyt bármely e nemü üzlettei.

Azon helyzetben vagyunk, hogy a legkényesebb izlést teljesen kielégithetjük. Számos látogatást kérünk

Deuts Adolf és **Testvére.**

58 — Pesten és Debreczenben.

Eladó kaszálló.

Nagy Halápon a vasuti indóház'ól egy negyed óra járásra eső ugynevezett Bodó folyáson 4 régi, illetőleg 6 uj boglyás kaszálló, ⅔-ban szántható, s vethető fekete homokos lapossal, 5 köblös őszi rozs vetéssel, és jó karban levő gazdasági épületek, s felszerelvényekkel, előnyös feltételek mellett örök áron eladó. Szükség esetén a mai naptól bérbe vagy felében kiadó.

Értekezhetni iránta Nagyhatvanutczán 1562. sz. a. lakó

Ifj. Szanka Sándor
megbizottal.

589 1—3

Haszonbérlet.

Nádudvaron a Halassi Zsigmond ur tulajdonát képező egy 110 266—1600 és egy 151. 214—16 0 ölü holdas szántó és kaszáló földek 16 hold 188—1600 ölü belső telken levő uri lakkal a folyó évi deczember hó 1-sö napján Nádudvaron a városházánál 3 évre haszonbérbe fognak adatni. — Az árverési feltételek nálam Debreczenben kismester-utcza 1118. h. sz. a., s Nádudvaron a városházánál megtekinthetők.

Gerzon Ödön
gondnok.

582 3—3

Arverési hirdetés.

A debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhirré tétetik, miszerint a felperes Szentesi István részére, alperes Kovács Péter és neje Szathmári Sárától 1230 afrt tőke és járulékai erejéig lefoglalt debreczeni zöldfautczai 2516. számu házas telek, es ennek 2 hold 550 négyszög öl külső földe az első árverési határnapon el nem kelvén, a kitüzött második határnapon, u. m. folyó évi november hó 29-ik napján, délutáni 3 órakor, a telekhivatal helyiségében tartandó árverésen, szükség esetére becsáron alól is el fog adatni.

Kikiáltási ár a becsérték 3000 afrt, melynek 10%-a, vagy is 300 ft a venni szándékozók által bánatpénzül leteendő.

A vételár 3 egyentő reszletben, u. m. az 1-sö a leütéskor azonnal, a 2-dik a leütéstől 2 hónap, a 3-ik a leütéstől 3 hónap alatt esedékes 6% kamatával, a fentirt telekkönyvi hatóságnál lefizetendő.

A többi feltételek alólirt kiküldöttnél a telekhivatalban megtekinthetők.

Kelt Debreczenben a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnak 1872-dik évi novemb. hó 2-kán tartott üléséből.

Igmándi József.
telekkönyv-vezető.

574 3—3

Tiszavidéki és arad-temesvári VASUT.

MENETREND

1872. évi julius hó 1-től kezdve további intézkedésig.

I. Bécsből és Pestről Kassa felé.

	ó.	p. napszak	ó.	p. napszak	p. napsz.
Bécs államv.in.	8	15 este	7	45 reggel.	
„ északi v	8	25 „	7	55	
Pest	7	30 reggel	6	5 este.	
Czegléd	10	18 délelőtt	8	55 „	
Szolnok	11	22 „	9	58 éjjel.	
P.-Ladány	2	1 délután	12	56 „	
Debreczen	3	51 „	2	52 reggel	
Nyiregyh.	5	57 „	4	22 „	
Szerencs	8	20 este	6	1 „	
Miskolcz	10	40 éjjel.	7	55 délel. 2	6 délut.
Kassa érk.	3	22 „	12	14 délután 4	52 „

II. Bécsből és Pestről Arad és Temesvár felé.

		ó.	p. napszak	ó.	p. napszak
Bécs államv.	indulás	8	15 este	7	45 regg.
„ északi v	„	8	25 „	7	55 „
Pest	„	7	30 reggel	6	5 este.
Czegléd	„	10	18 délel.	9	5 „
Szolnok	„	11	12 „	10	37 éjjel
Mező-Tur	„	12	22 délut.	12	36 „
Csaba	„	2	1 „	3	30 regg
Arad	érkezés	3	42 „	6	4 „
„	indulás	4	35 „	6	23 „
Vinga	„	5	44 „	7	32 „
Temesvár	érkezés	7	1 estve	8	49 „

III. Bécsből és Pestről Nagyvárad felé.

		ó.	p. napszak	ó.	p. napszak
Bécs államv.	indul.	8	15 este.	7	45 regg.
„ állam v.	„	8	25 „	7	55 „
Pest	„	7	30 regg.	6	5 este.
Czegléd	„	10	33 „	8	55 „
P.-Ladány	„	2	35 délut.	1	26 éjjel.
B.-Ujfalu	„	3	35 „	2	43 regg.
N.-Várad	érkez.	4	47 „	4	6 „

IV. Kassáról Pest és Bécs felé.

	ó	p. napszak	ó.	p. napszak ó. p.
Kassa ind.	4	20 regg.	9	34 délel. 6 — délután
Miskolcz	7	9 „	1	56 délut. 9 50 este, érk
Szerencs	8	35 „	4	9 „
Niregyh.	10	37 délelőtt	7	26 este.
Debreczen	12	47 délut.	10	34 éjjel.
P.-Ladány	2	25 „	12	37 „
Szolnok	4	54 „	4	44 regg.
Czegléd érk.	5	47 „	5	55 „
Pest „	8	37 este.	8	43 „
Bécs állam „	6	9 regg.	6	36 este.
„ északi v.	6	19 „	6	49 „

V. Temesvár és Aradról Pest és Bécs felé.

		ó.	p.napszak	ó.	p. napsz.
Tmesvár	indul ...	8	55 reggel	5	29 délután
Vinga	„	10	24délelőtt	7	16 este.
Arad	érkezés	11	21 „	8	34 „
	indulás	12	25 dé ut.	9	4 „
Csaba	„	2	10 „	11	41 éjjel.
Mező-Tur	„	3	41 „	2	13 „
Szolnok	„	4	54 „	4	17 reggel
Czegléd	érkezés	5	47 este.	5	36 „
Pest	„	8	37 „	8	43 „
Bécs államv.	„	6	9 regg l.	6	36 este
„ északi v.	„	6	19 „	6	49 „

VI. Nagyváradról Pest és Bécs felé.

		ó.	p. napszak	ó.	p. napszak
N.-Várad	indul.	11	22 délel.	9	este.
B.-Ujfalu	„	12	28 délut.	10	33 éjjel.
P.-Ladány	érkez.	1	23 „	11	44 „
Czegléd	„	5	32 „	5	55 regg
Pest	„	8	37 este.	8	43 „
Bécs államv.	„	6	9 regg.	6	36 este.
„ északi v.	„	6	19 „	6	49 „

A vonatok indulási ideje a közbeeső állomásokról, valamint azok csatlakozása Aradon, Csabán, Debreczenben, N.-Váradon, Kassán, Miskolczon, Szerencsen és Temesvárott, a pályaudvaron kifüggesztett menetrendekből tudható meg.

Az üzlet igazgatóság.

Üzlet beszüntetés folytáni Végkiárulás!

Van szerencsém a t. cz. közönségnek szives figyelmébe ajánlani, hogy **Ferenczy és Luchs**-féle galanterie és norinbergi kereskedésben egy végképi kiárulást rendeztem, hol 40 százalékkal jutányosabban kaphatók mindenféle áruczikkek, mint másutt. A nővilág figyelmébe pedig hathatósan ajánlhatom a kezdetmunkákat.

Ugyancsak ez alkalommal bátor vagyok azon tisztelt egyéneket felkérni, kik a fentebbi czégnek tartoznak: — számlájokat kiegyenliteni mielőbb szivesked-jenek.

563 7—

Ormós Gábor.

Debreczen, 1872. Nyomatott a részv. ref. könyvnyomdában.